

Το Βιβλίο στη Βιβλιοθήκη μου

Ο διχασμός

Ιστορικό μυθιστόρημα

[Βιβλίο](#) [Νεοελληνική πεζογραφία - Μυθιστόρημα](#) >> [Ιστορικό μυθιστόρημα](#) >> [Κυκλοφορεί - πλοκή](#)

Ναι, θα το πρότεινα σε φίλο-η μου

05-11-2018 15:21

Υπέρ *Ενδιαφέρον, Συναρπαστικό, Καθλώνει, Ανατρεπτικό, Ευχάριστο, Διδακτικό, Γρήγορο, Πλούσια πλοκή, Τεκμηριωμένο*

Κατά

Φιλομήλα Λαπατά-«Ο Διχασμός» εκδόσεις Ψυχογιός

Γράφει η Μάγδα Παπαδημητρίου-Σαμοθράκη

“Εγώ λέω πώς ο κάθε λαός είναι υπεύθυνος για την ιστορία του, συνεπώς είναι υπεύθυνος και για την κατάσταση στην οποία βρίσκεται σήμερα”

Κορνήλιος Καστοριάδης

Με τα λόγια του μεγάλου Έλληνα φιλόσοφου Κορνήλιου Καστοριάδη ξεκινά τον «Διχασμό» η αγαπημένη συγγραφέας χιλιάδων αναγνωστών, Φιλομήλα Λαπατά που θα μπορούσα να χαρακτηρίσω ως το απόσταγμα του. Το μοτο της όπως συνηθίζουμε να λέμε. Οι αναγνώστες θα με δικαιώσουν όταν

το «ρουφήξουν» μέσα σε πολύ λίγες μέρες.

Τολμώ να πω πώς είμαι φανατική αναγνώστρια της Φιλομήλα Λαπατά. Από το πρώτο βιβλίο της, «Οι κόρες του νερού» την παρακολουθώ πιστά. Μακεδόνα αλλά και Πολίτης του Κόσμου, η ίδια η συγγραφέας, βλέπει την ιστορία της χώρας της να εκτυλίσσεται μέσα από τα μάτια και την καθημερινότητα των ηρώων της με αντικειμενική ματιά χωρίς να θέλει να κολακέψει τους Έλληνες αλλά να τους ταρακουνήσει μέσα από την ιστορία τους. Μετά από τόσα βιβλία, δεν θα ήθελα να σταθώ στη λογοτεχνική αξία του βιβλίου. Αυτή είναι δεδομένη. Μετά από τόσα βιβλία η γραφή της έχει κερδίσει πολλούς αναγνώστες κι αυτό σημαίνει πολλά. «Ο Διχασμός», αποτελεί το 'β μέρος της τριλογίας της, «Οι κόρες της Ελλάδας»! Αυτοτελή είναι όλα τα βιβλία της Τριλογίας, σεβόμενη όπως έχει δηλώσει η ίδια συγγραφέας τους αναγνώστες της.

Οι τόσο ζωντανές και γλαφυρές εικόνες της Αθήνας της εποχής εκείνης που ταξιδεύει ο αναγνώστης, συγκλονίζουν και δημιουργούν μια ατμόσφαιρα που θέλει να τη ζήσει και ο ίδιος ταξιδεύοντας στο χωροχρόνο. Άλλες φορές νοσταλγώντας μια Αθήνα που χάθηκε και άλλοτε με έκπληξη από αυτά που μαθαίνει και του είναι τόσο μακρινές στο βάθος του χρόνου που ούτε καν μπορούσε να φανταστεί. Ιδιαίτερα οι νέοι σε ηλικία αναγνώστες που διαβαίνουν καθημερινά αυτούς τους δρόμους όπου εκτυλίσσεται το μυθιστόρημα, δεν θα μπορούσαν να φανταστούν ότι στο αριστοκρατικό Κολωνάκι υπήρχαν κάποτε κασίκες όρνιθες, ότι διαλαλούσαν την παρουσία τους στις ρούγες οι γαλαταδάδες και ορνιθονιάδες..... «Μια περιοχή ποτισμένη από δυσσομία, ξινισμένου γάλατος, τυριού και κάτουρου, γιατί εκεί είχε μαντριά». «Που τα αποχωρητήρια στα μέγαρα δίπλα από τα ανάκτορα ήταν έξω, στην αυλή και οι λέξεις λουτρό και καθαριότητα εξέλιπταν από το λεξιλόγιο τους» περιγράφει η συγγραφέας. Η Αθήνα που βλέπουμε μέσα στις σελίδες του «Διχασμού» είναι και η πλούσια, με τα μέγαρα των αρχόντων με τοιχογραφίες από Ναπολιτάνους ζωγράφους, με γαλλικά και πιάνο για τις πλούσιες κόρες αλλά και φτωχή, βρώμικη, με χαμίνια, μάγκες, κουρελήδες, πόρνες, με ανθρώπους της βιοπάλης που πεινούν και που δεν τολμούν να ονειρευτούν. Ποιος θα μπορούσε να φανταστεί ότι στα αρχοντικά δίπλα στα Ανάκτορα, το αποχωρητήριο πρέπει να είναι έξω από αυτό. Στον κήπο. Ανήκουστες οι λέξεις τουαλέτα και καθαριότητα γιατί θύμιζε τα οθωμανικά χρόνια.

«Υπάρχουν κάτι στιγμές έσχατες, που αλλάζουν τη ζωή. Όχι μόνο τη δική σου αλλά και όσων βρίσκονται γύρω σου. Και υπαίτιος είσαι εσύ, Κατόπιν τίποτα δεν μπορεί να είναι το ίδιο» γράφει στο οπισθόφυλλο. Η πρωταγωνίστρια είναι η Λέγκω Δούκα, η κόρη της Ελλάδας, απόγονος της οικογένειας Βαρβαρέσου από την Τήνο. Απόγονος ηρώων της επανάστασης, με αδυναμίες, πάθη αλλά και με δυναμισμό. Γύρω από την Λέγκω που έχει τον ρόλο του αυτόφωτου αστεριού, όλοι ζουν μια άγνωστη ζωή για εμάς τους νεότερους.

Μιλά για την κρίση που ξεσπά στο πολιτικό μέτωπο της Ελλάδας του 1843 και συνεχίζεται στα επόμενα χρόνια εισβάλλοντας και στη προσωπική ζωή μιας σπουδαίας οικογένειας της μετεπανάστατικής Αθήνας με αποτέλεσμα η απόγονος Ελισάβετ Δούκα να αποπέσει σε ένα μεγάλο «λάθος» το οποίο σημαδεύει ανεξίτηλα και με τραγικές συνέπειες τη ζωή πολλών ανθρώπων». Το ιστορικό αυτό μυθιστόρημα ξεκινά το ξημέρωμα της 3ης Σεπτεμβρίου του 1843 που γεννήθηκε το Σύνταγμα της χώρας σε μια χώρα που γεννιούνται πολλές ελπίδες! Οι ήρωες δρουν, ανασαίνουν, κονταροχτυπιούνται πολλές φορές, μέσα σε μια Αθήνα που αγωνίζεται να βρει τον ρυθμό της ανάσας της στην Ιστορία. Προσπαθεί να βρει τον εαυτό της, να αποφασίσει, που τελικά θέλει να ανήκει, αφού τόσα χρόνια σκλαβιάς από τους Οθωμανούς της έμειναν πολλά αρνητικά κατάλοιπα. Κάθε κεφάλαιο λοιπόν έχει τον δικό του τίτλο που μας τοποθετεί ως αναγνώστες στο κλίμα της εποχής αλλά και στο τι θα ακολουθήσει. Ξετυλίγονται ψυχογραφικά οι ήρωες ως ψηφιδωτό μωσαϊκό μιας άλλης εποχής. Χαρακτήρες με τα υπαρξιακά προβλήματα τους, τα πάθη και τις αδυναμίες τους. Ας αρχίσω με τον ιερέα της Πλάκας τον Βαρνάβα Καψοκώλη, «τον απόλυτο και ακοίμητο φρουρό της ηθικής της Πλάκας, που με το κύρος που του έδινε η θέση στη κοινωνία της Αθήνας τρύπωνε στα σπιτόπουλα και έλεγχε με το έτσι θέλω, προκειμένου να ελέγξει τις γυναίκες μια και είναι η καταστροφή της ανθρωπότητας.» Την ιεροδουλή Ζηνοβία Σπίνου, που ψυχογράφησε θαυμάσια τη ζωή και τη μοίρα της ώστε ο αναγνώστης να σχηματίζει αμέσως την εικόνα και να συνεχίσει ξεκούραστα την ανάγνωση. Μου άρεσε η Ζηνοβία Σπίνου ως ηρωίδα. Τη λυπήθηκα αλλά και τη θαύμασα. Η Ζηνοβία «μοσχοβολούσε κιτρολέμονα και πρωινές δροσοσταλίδες, και χάριζε στιγμές αποδοχής στις διάφορες ορφάνιες τους». Η Μόρφω Λαρδοξύστη, με τις δεισιδαιμονίες και την πρακτική ιατρική της που όλες οι γυναίκες της Αθήνας περνούσαν από τα χέρια της. Που καμιά δεν ξέφευγε από αυτήν. Ιδιαίτερα αυτές που είχαν μυστικές αμαρτίες. Από την αντίπερα όχθη γνωρίζουμε τον Ροβέρτο Δούκα, τον σύζυγο της Λέγκω Δούκα που την υπεραγαπά αλλά και σπουδαγμένο επιστήμονα. Πώς όμως οι Αθηναίοι να βάλουν στο περιθώριο τη πρακτική μαμή που δεν ήθελαν να μπουν στο στόμα της φοβούμενη το διασυρμό τους;

Μερικές φορές οι ιστορίες που εκτυλίσσονται είναι πικάντικες, άλλες όμως είναι σοβαρές και

δραματικές. Το κοινό σημείο επαφής τους είναι η ωμή ειλικρίνεια. Δεν αστειεύεται με την ιστορία, δεν χαϊδεύει τα αυτιά κάποιων ώστε να τους γλυκάνει. Οι ευθύνες ατομικές ή συλλογικές ρίχνονται εκεί που τους αναλογούν.

Η συγγραφέας μέσα στις σελίδες της μας γνωρίζει τον πόνο, τη δυστυχία, τις επιδημίες, τη δύσκολη ζωή των απλών ανθρώπων, τις δυστυχίες, τις χαρές, τις ατυχίες και την ταλαιπωρία τους! Μας κάνει συμμετόχους στις ζωές τους, όχι μόνο των βασικών ηρώων αλλά και των δευτεραγωνιστών. Μ' αυτούς που δένει το παζλ. Που χωρίς αυτούς δεν θα υπήρχε η συνέχεια της ιστορίας. Οι εγκυκλοπαιδικές γνώσεις που παραθέτει μέσα από τη ζωή των ηρώων δεν κουράζει τον αναγνώστη μα τους πληροφορεί με επεξηγήσεις σε κάθε σελίδα όπου χρειάζεται. Όπως για τα τούρκικα κτίρια-μνημεία της Αθήνας, μετάφραση των φράσεων που χρησιμοποιούσαν, για ορισμένα τοπωνύμια κλπ. Περιγράφει ήθη και έθιμα της εποχής, όπως των γάμων, αλλά και για τους ξυλοδαρμούς μεταξύ θερμοκέφαλων πολιτικών ομάδων. Αυτό έχει μείνει και στην Ελλάδα του σήμερα.

Μας γνωρίζει τον πατριώτη, αντιβασιλικό, Κόλλια Γάδη κι εδώ ήθελα να σταθώ ιδιαίτερα. Ταύτισα τον εαυτό μου μαζί του. Μου άρεσε ως ήρωας που δεν ήθελε τους ξένους στη πατρίδα του, που έμπλεκε σε διαδηλώσεις γιατί δεν ήθελε να τον κουμαντάρουν οι ξένοι την πατρίδα του. Που έκανε παράπονα για τον ριψοκίνδυνο ελληνικό δανεισμό πως τάχα έτσι θα αφανίζονταν η Ελλάδα. Και δεν είχε άδικο: «Έκραξε ο Γάδης, εκτός εαυτού, εναντίον των ξένων και για ποιο λόγο έφεραν πάλι ξένους και πάντα οι ξένοι και δεν θα γλιτώσει ποτέ η Ελλάδα από τους ξένους και άλλα πολλά» Και σήμερα υπάρχουν Γάδηδες. Μα ποιος τους ακούει; Δανεισμός τότε, μνημόνια σήμερα. Μια ζωή η Ελλάδα είναι χρεωμένη. Η λέξη μοναχά αλλάζει. «Η νοοτροπία όμως του Έλληνα έχει παραμείνει η ίδια. Ο Έλληνας θύμα αισθανόταν το 1800, θύμα αισθάνεται και σήμερα. Μόνο η επίγνωση μπορεί να τον γλιτώσει από το σύνδρομο του θύματος. Μόνο με επίγνωση ο Έλληνας μπορεί να βρει τη δύναμη να εγκαταλείψει αρνητικά πρότυπα και λανθασμένες αντιλήψεις που τον οδηγούν στη μη αποδοχή του δικού του μεριδίου ευθύνης στα γεγονότα που τον αφορούν άμεσα, αλλά και στην ίδια τη ζωή»

Στη σελίδα 146 μας περιγράφει πολύ γλαφυρά πώς «διαπόμπευαν τις μοιχαλίδες στη τότε Αθήνα, στις ρούγες, που τη κούρευαν γουλί και την έβαζαν καθισμένη ανάποδα στον γαΐδαρο για να γελάσουν, να της πετούν πέτρες τα χαμίνια και οι αναμάρτητοι». Και πολλές ακόμη πιπεράτες πληροφορίες για τη Δαρεία, τη Φατίμα, τον Σουδανό υπηρέτη Μπουρνού, τον Μπάμπη Τζίτζικα αλλά και τη Μπεμπέκα, τη θεία της Λέγκως Δούκα που την περιμάζεψε στο αρχοντικό της. Τις κόρες της Λέγκως Δούκα, την Ελισάβετ και την Οδύσσεια και την τύχη τους, τον γιο της που ζει στην Κωνσταντινούπολη, την Κοραλία Βογιαντζόγλου και τον σημαντικό της ρόλο μέσα στο μυθιστόρημα, τον γιο της Ανδρέα, θα αφήσω τους αναγνώστες να τις γνωρίσουν μέσα από τις σελίδες του υπέροχου αυτού μυθιστορήματος.

Καλοτάξιδος να είναι «Ο Διχασμός» Φιλομήλα Λαπατά. Η ανάγνωση αυτού του μυθιστορήματος ως είναι μια ευκαιρία να γνωρίσουν οι αναγνώστες τον εαυτό τους. Γιατί πιστεύω ότι δεν έχουμε αλλάξει στο διάβα της ιστορίας μας. Συνεχίζουμε να έχουμε τα ίδια προτερήματα και ελαττώματα. Να καταλάβει πώς είναι υπεύθυνος για τις συνέπειες της σημερινής ζωής του. Δεν φταίει κάποιος άλλος για τη μοίρα του μα ο ίδιος.

Κάποιες φράσεις παραθέτω ως προβληματισμό:

«Υπάρχουν κάτι στιγμές έσχατες, που αλλάζουν τη ζωή. Όχι μόνο τη δική σου, αλλά και όσων βρίσκονται γύρω σου. Και υπαίτιος είσαι εσύ. Κατόπιν, τίποτα δεν μπορεί να είναι το ίδιο».

«Μπορούμε άραγε να φύγουμε από το πετρωμένο μας; Πόσο μπορεί να αλλάξει μια ανθρώπινη μοίρα;»

«Πώς επαναλαμβάνεται η ζωή, αχ το ίδιο πετρωμένο γονείς και παιδιά, είμαστε καταδικασμένοι όλοι μας σε ένα λαβύρινθο αγωνίας, δίχως διέξοδο....»

«Ορισμένα παθήματα της ζωής δεν έχουν εξήγηση, δεν έχουν γιατί. Πολλά από όσα προγραμματίζουμε ανατρέπονται και δοκιμάζονται από την πραγματικότητα. Ένας αγώνας αντοχής είναι η ζωή, και μη χάνεις τον χρόνο σου.... Δέξου τα γεγονότα που δεν είσαι σε θέση να ελέγξεις, όπως σου έρχονται...»